

FORBUD MOD GØDSKNING OG SPRØJTNING AF § 3 BESKYTTEDE AREALER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Folketinget har vedtaget en ændring af naturbeskyttelsesloven, hvorefter det ikke længere vil være tilladt at gødske eller sprøjte arealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Forbuddet mod at gødske og sprøjte § 3 arealer indgår i [Lov nr. 179 af 24. februar 2015 om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse](#). Denne lov vedrører også opfølgning på dele af Naturplan Danmark og Grønt Danmarkskort samt et vejledende bødeniveau for overtrædelser af naturbeskyttelsesloven mv. Disse ændringer vil blive omtalt i en senere LandbrugsInfo.

Loven trådte i kraft den 1. marts 2015, dog træder gødsknings- og sprøjteforbuddet først i kraft 1. september 2017.

Loven blev vedtaget af S, RV, SF og EL. V, DF, K og LA stemte imod og det fremgår af betænkningen til lovforslaget, at disse partier vil trække ændringerne vedrørende § 3-arealerne tilbage, såfremt der sker et regeringsskifte efter næste valg.

Hvad betyder forbuddet?

Forbuddet betyder, at alle § 3-beskyttede arealer bliver omfattet af forbuddet. Økologiske arealer er dog undtaget (beskrives nærmere nedenfor). Forbuddet omfatter både handelsgødning og husdyrgødning, dog ikke gødning afsat direkte på arealerne af græssende dyr i det omfang, at afgræsning sker i overensstemmelse med hidtidig lovlig drift og ikke medfører en tilstandsændring. Regeringen forventer, at det vil berøre ca. 36.000 ha, fortrinsvis ferske enge og strandenge, fordelt på ca. 10.500 bedrifter.

Arealer, der i fremtiden bliver omfattet af § 3, vil ligeledes blive omfattet af forbuddet.

Forbuddet berører ikke andre dyrkningstiltag. Det vil således være muligt at afgræsse, tage slet

eller omlægge arealet inden for rammerne af hidtidig drift, hvis det ikke medfører en tilstandsændring, fordi der er tale om en hidtidig lovlig drift og dermed ikke kræver dispensation. Det er i et svar fra ministeren præciseret, at hidtidig drift ikke er tilladt, hvis det medfører en ulovlig tilstandsændring.

Det fremgår ikke, at der er forbud mod at anvende tilskudsfoder til dyrene under forudsætning af, at der ikke sker en ulovlig tilstandsændring. Det fremgår af høringsnotatet, at Naturstyrelsen ikke har fundet anledning til at udvide forbuddet til indirekte gødskning af søer som følge af udsætning af andehold. Hvis udsætning af andehold, herunder som følge af fodring, medfører en tilstandsændring af søen, kan det kun finde sted efter dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Retssikkerhed

Loven bidrager ikke til afklaring af, hvilke arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, selv om mange spørgsmål under lovforslagets behandling har handlet om dette emne. Der er dog fremlagt bilag, der giver anvisninger på registrering af § 3-beskyttede områder.

Disse anvisninger vil blive omtalt i en senere meddelelse. Principielt er grundlaget dog stadig lovgrundlaget fra 1992, dog tillige 2004 for biologiske overdrev.

Regeringen har henvist til, at loven gør det enklere, fordi der nu gælder de samme regler for alle beskyttede arealer samt henvist til [serviceeftersynet](#) samt forespørgselsordningen i § 8 i [naturtypebekendtgørelsen](#), hvorefter kommunen skal afklare § 3 status inden 4 uger.

Spørgsmålet om § 3 status er behandlet i flere artikler på LandbrugsInfo, herunder i ovennævnte meddelelse om serviceeftersynet.

Dispensation til sprøjtning i særlige tilfælde

Kommunerne vil få beføjelser til at dispensere i særlige tilfælde til pletsprøjtning til bekæmpelse af invasive eller giftige planter samt arter, der efter anden lovgivning skal bekæmpes.

Økologi

Ministeren kan i en bekendtgørelse fastlægge, at arealer, der anvendes til afgræsning for økologiske husdyr, ikke vil blive omfattet af forbuddet under forudsætning af, at gødsningen ikke medfører tilstandsændringer. Der kan herunder blive fastsat krav til husdyrtætheden på arealerne. Det kan også stilles som et krav, at undtagelsen alene gælder erhvervsmæssigt dyrehold, jf. bekendtgørelsen om miljøregulering af visse aktiviteter.

Det er ikke begrundet i naturhensyn, men at sikre, at de økologiske bedrifter, herunder i særdeleshed malkekvægbesætninger, fortsat kan leve op til de særlige krav, der i medfør af EU-regulering gælder for disse bedrifter. Det gælder særligt kravet om, at dyrene går ude og græsser en stor del af året, hvorfor det er nødvendigt, at der på græsningsarealerne opretholdes en tilstrækkelig foderproduktion.

Undtagelsen er også begrundet i målet om en fordobling af det økologiske areal frem mod 2020.

Der vil i bekendtgørelsen kunne fastsættes nærmere regler om f.eks. krav om en vis andel

optag af frisk affbidt græs, tilskudsfoder og om afgræsningsintensitet.

Kontinuitet

Det fremgår af bemærkningerne til loven, at ministeren vil kunne fastsætte regler om et princip om kontinuitetsbrud, sådan at den hidtidige lovlige drift skal anses for afbrudt, hvis der ikke har været gødsket på det pågældende areal i tre på hinanden følgende år, herunder at gødskning kun kan finde sted de år, hvor arealet anvendes til afgræsning til økologiske husdyr.

15-års genopdyrkningsret

Loven respekterer status om 15-års genopdyrkningsret, således at arealer, der har en sådan ret, ikke er omfattet af en § 3-beskyttelse og derfor ikke omfattes af lovens forbud.

Harmoniarealer og miljøgodkendelser

De berørte arealer vil ikke længere kunne have status som harmoniarealer. Dette gælder dog ikke de økologiske arealer.

De berørte husdyrbrugere må på anden vis skaffe sig andre harmoniarealer. Der bliver ikke særlige regler herfor, herunder særlige regler for berørte husdyrbrug med miljøgodkendelser.

Pleje og tilskud

Der er ikke knyttet særlige plejeordninger til loven. Det er således de almindelige tilskudsmuligheder, der er gældende.

Ekspropriation eller dispensation

Ministeren får i lovens § 60 stk. 5 – 7 bemyndigelse til at foretage ekspropriation, når forbuddet i konkrete tilfælde må anses for at udgøre et ekspropriativt tilfælde.

De nærmere regler vil blive fastlagt i en bekendtgørelse.

Der kan alternativt meddeles dispensation fra forbuddet. Regler herfor vil ligeledes blive fastlagt i en bekendtgørelse og der kan ud fra lovforarbejderne ikke siges nærmere om proceduren herfor.

Loven og forarbejderne angiver ikke en grænse mellem erstatningsfri regulering og ekspropriation. Kammeradvokaten har generelt vurderet, at et forbud mod sprøjtning og gødskning kan indføres som erstatningsfri regulering.

Der er i forarbejderne spurgt til en sammenligning med loftet på 5 % i randzonenloven, men miljøministeren finder ikke, at forbuddet mod gødskning og sprøjtning af § 3-beskyttede arealer direkte kan sammenlignes med udlæg af randzoner. På den anden side har Kammeradvokaten redegjort for en række forhold og Kammeradvokaten nævner, at hvis 75 % af en bedrifts areal er omfattet af forbuddet, vil dette normalt tale i væsentlig grad for, at der foreligger et uforholdsmæssigt hårdt ramt tilfælde.

Der vil ikke blive klagemulighed angående afgørelsen af, om der foreligger et ekspropriativt tilfælde, men erstatningsfastsættelsen kan påklages til Taksationskommissionen. Det vil blive væsentligt, hvordan Taksationskommissionen lægger erstatningsniveauet, men det er ministeren, der beslutter om der i det enkelte tilfælde skal iværksættes en ekspropriation af

rådighedsretten.

Det er naturligtvis muligt at få prøvet spørgsmålet ved domstolene.

Miljøministeren henviser generelt til, at landmændene får 3 dyrknings sæsoner til at tilpasse driften til de nye regler. Praksis må vise, om det vil være af betydning for afgørelsen af, om der foreligger ekspropriative tilfælde.

Ministeren har bedt Naturstyrelsen tage kontakt til Kammeradvokaten og Fødevarerministeriet med henblik på at søge at tilvejebringe en administrationsmodel til håndtering af sager om afgørelse af eventuel dispensation eller ekspropriation med henblik på at undgå, at berørte landmænd skal gennemgå en lang usikkerhedsperiode frem til lovens ikrafttræden, før deres muligheder for at blive kompenseret kan blive afgjort.

Økonomiske konsekvenser

Der er i forbindelse med lovforslaget lavet forskellige økonomiske vurderinger af forbuddet for landbruget og de enkelte bedrifter.

Det vurderes overordnet, at den samlede reduktion i landbrugets kapitalværdi vil udgøre omkring 0,33 %. Det vurderer IFOR som et begrænset tab, selvom det for nogle bedrifter kan have større betydning.

Det beregnes, at 81 % af de bedrifter, der berøres, vil have et areal på mindre end 5 ha, som berøres af forbuddet. Det beregnes til et tab på 7.500 kr. om året eller 625 kr. om måneden. Det vurderes, at reducere jordværdien og dermed belåningsværdien med ca. 190.000 kr.

Nogle bedrifter berøres hårdere. Naturstyrelsen angiver, at mindre end 1,5 % af de berørte bedrifter berøres på mere end 20 ha. For disse angives tabet af belåningsværdi til ca. 750.000 kr. eller mere.

Ud fra disse oplysninger har Miljøministeriet beregnet det samlede potentielle jordværditab til at være 1,17 mia. kr. Der er anvendt en kalkulationsrente på 4 %.

SEGES estimerede det samlede tab til ca. 1,8 mia. kr. Se analysen [her](#)

Se endvidere omtalen af lovforslaget "[Ministeren vil forbyde gødskning og sprøjtning af § 3 beskyttede arealer](#)"